

VEDEN KÄYTTÖOHJEITA KEITTOKEHOTUKSEN AIKANA

1. Ohjeita kotitalouksille

Kaikki juotava ja ruuanlaittoon käytettävä vesi on keitettävä vähintään 5 minuuttia.

- Jos vesi kiehuu tai tulee keitetyksi 5 min ruuanlaiton yhteydessä, sitä ei tarvitse etukäteen erikseen keittää.
- Kahvinkeitimessä tai vedenkeitimessä vesi ei kiehu riittävän kuumaksi.
- Myös mehun laimentamiseen käytettävä vesi on keitettävä.
- Jääkuutioita ei saa tehdä keittämättömästä vedestä.
- Vihannekset ja salaattit huuhdellaan keitetyllä ja jäähdytetyllä vedellä.
- Vesijohtoverkostoon liitetyt juoma-automaatteja ei saa käyttää.

Pyökin pesu

Pyökinä voi pestä, kun kloorin haju on normaali eikä vesi ole sameaa tai värillistä.

Astioiden pesu

Astioita voi pestä, jos vesi ei ole sameaa tai värillistä. Astianpesukoneessa suositellaan käytettäväksi kuuminta pesuohjelmaa. Käsin tiskattaessa suositellaan käytettäväksi keitettyä vettä ainakin huuhteluun. Pestyjen astioiden ja muiden välineiden on annettava kuivua hyvin ennen käyttöä.

Peseytyminen

Vettä voi käyttää peseytymiseen, myös pikkulasten pyökin pesuun. Lasten kylvyksessä kiinnitä kuitenkin erityistä huomiota, ettei lapsi niele vettä pesun aikana.

Kasvot voi pestä siten, että vettä ei joudu runsaasti suuhun ja silmiin. Naarmut, haavat tms. on pestävä keitetyllä vedellä ja desinfioitava. Hampaiden harjauksessa on hyvä käyttää keitettyä vettä.

Siivous ja wc:n huuhtelu

Vettä voi käyttää normaalisti. Elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvien pintojen siivouksessa käytetään keitettyä vettä.

Eläimet

Eläimet eivät ole yhtä herkkiä ulosteperäisille bakteereille, ja ne saavat niitä muutenkin ympäristöstään. Lemmikkieläimille tarjottavan veden voi halutessaan keittää, mutta tuotantoeläimille ei vettä tarvitse keittää. Lypsylaitteiden pesussa on huolehdittava, että käytettävä vesi on riittävän kuumaa (80-85°C) ja tarvittaessa laitteet desinfioidaan.

Vesijohtoverkoston tehokloorauksen aikana

Tehokloorauksesta tiedotetaan aina etukäteen. Tehokloorauksen aikana vettä ei voi käyttää muuhun kuin WC:n huuhteluun. Vettä pitää juokuttaa vesilaitoksen antamien ohjeiden mukaan kaikista vesipisteistä, jotta myös kiinteistöjen vesijohtot puhdistuvat klooratulla vedellä. Juokutus aika on yleensä muutamia minuutteja tai niin kauan, että vesi alkaa haista voimakkaasti kloorille. Klooratun veden annetaan tämän jälkeen

vaikuttaa vesijohdoissa vesilaitoksen ohjeessa mainitun ajan. Vesihanat suljetaan yöksi, ellei vesilaitos ole muuta ohjeistanut. Myös lämmintä vettä pitää juoksentaa.

Yksityisten kaivovesien yhteiskäyttö keittokehotuksen aikana

Mikäli yksityisen kaivon veden laatu on varmistettu näytteenotolla ja todettu hyväksi, suositellaan vedenhankinnassa tehtävän yhteistyötä niin että kaivoveden yhteiskäytöstä on mahdollista sopia laajemmin lähiasukkaiden kesken.

2. Ohjeita keittiöille ja myymälöille

Ruoanvalmistus

Vain keitettyä vettä saa käyttää ruoanvalmistuksessa, erityisesti vihannesten, salaatin ja hedelmien pesussa. Suositeltavaa on käyttää teollisuuden pilkkomaa salaattiaainesta. Verkostovettä voidaan käyttää ruoanvalmistukseen, jos vettä keitetään valmistuksen aikana vähintään 5 minuuttia (esim. lihakeitto).

Mahdollisuuksien mukaan on käytettävä helposti valmistettavia ruokia tai eineksiä.

Verkostoon liitetyt laitteet

- Höyryuunit: käytetään ilman höyrytoimintoa, jos ei varmuudella saavuteta 5 minuutin keittoaikaa.
- Kahvinkeitimet: suoraan verkostoon liitetyjä kahvinkeitimiä ei pidä käyttää. Kahvi pitää valmistaa keitetystä vedestä.
- Vesiautomaatit: ei saa käyttää.
- Jääpalakoneet, myös jäämurske: ei saa käyttää.
- Kahvi-, kaakao- ja teeautomaatit: ei saa käyttää.
- Postmix-laitteet: ei saa käyttää.
- Lämpöhaude: käytetään keitettyä vettä kontaminaation välttämiseksi (roiskeet astioita nosteltaessa).

Siivous

Hygieniaan pitää kiinnittää erityistä huomiota kaikissa kohteissa, joissa käsitellään elintarvikkeita.

Elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvat työtasot ja laitteet pestään keitetyllä vedellä ja tarvittaessa desinfioidaan.

Ovien ja kylmiöiden kahvat pitää puhdistaa tehostetusti (useita kertoja päivässä) mikrobien leviämisen ehkäisemiseksi käsien välityksellä. Puhdistukseen käytetään keitettyä vettä. Desinfointiin käytetään käyttövalmista tai puhtaaseen tai keitettyyn veteen laimennettua desinfointiainetta.

Astianpesu

Astiat voi pestä koneellisesti, jos vesi on aistinvaraisesti normaalia (ei sameaa tai värillistä), mutta astioiden on kuivuttava kokonaan ennen käyttöä. Tarvittaessa on käytettävä kertakäyttöastioita.

Käsihygienia

Käsihygieniaa korostetaan. Kädet voi pestä saippuaa käyttäen vesijohtovedellä. Kädet kuivataan huolellisesti ja desinfioidaan lopuksi käsidesillä. Kertakäyttöhanskojen käyttö on suositeltavaa.

Sairastuminen

Jos työntekijällä on vatsatautioreita, ei hän saa olla työpaikalla. Oireiden päättymisen jälkeen pitää olla kaksi oireetonta päivää ennen töihin palaamista. Työhön palattaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota käsihygieniaan.

Elintarvikemyymälät

Verkostoveteen kytkettyjä jääpalakoneita ei saa käyttää.

Palvelutiski puhdistetaan esim. desinfiiovalla pesuaineella. Puhdistukseen käytettävän veden pitää olla keitettyä. Palvelutiskin käyttöä pitää rajoittaa, jos riittävän hygienian ylläpito ei ole mahdollista.

Lihamyly puhdistetaan keitetyllä vedellä. Lihamylyn käyttöä pitää välttää, jos puhdistusta ei saada tehtyä perusteellisesti.

Myyjäiset

- Perheessä ei saa olla vatsatauti.
- Vain paistettavien leivonnaisten valmistus on sallittua.
- Valmistuksessa on noudatettava annettuja rajoituksia.

Laitteiden käyttöönotto keittokehotuksen päätyttyä

Yhdistelmäuunit:

- Höyrykeitto päälle tunniksi.

Painekeittokaapit:

- Laite päälle täydellä paineella puoleksi tunniksi.

Kahvinkeitin, jotka on kytketty verkostoveteen:

- Keitetään tyhjänä useita kertoja.

Jääpalakoneet

- Jääpalakoneet on tyhjennettävä ja puhdistettava. Laitteet puhdistetaan valmistajan ohjeen mukaisesti puhdasta harjaa ja astianpesuainetta käyttäen. Jääpalakoneisiin sekä laitteisiin tai putkiin, joissa vesi seisoo, muodostuu herkästi ns. biofilmiä, jossa bakteerit säilyvät. Harjaaminen on tarpeellinen toimenpide biofilmin irrottamiseksi. Mekaanisen puhdistuksen jälkeen laitteet huuhdellaan, desinfioidaan ja annetaan kuivua.

Juoma-automaatit

- Automaatin huollosta vastaava puhdistaa laitteet.

Linjaston vesijakelimet:

- Aktiivihiiisuodattimet pitää vaihtaa.
- Vettä lasketaan läpi jonkin aikaa.

Muut laitteet:

- Ruoan kassa kosketuksissa olevat pinnat puhdistetaan desinfiointilaitteella.

Astianpesukoneet:

- Käsittely desinfiiovalla pesuaineella, jonka jälkeen koneet ovat käyttökunnossa.

3. Ohjeita muille toimipaikoille

Parturi-kampaamot

Jos vesi on aistinvaraisesti (ulkonäkö ja haju) normaalia, voidaan sitä käyttää hiustenpesuun. Kloorista voi olla haittaa permanentti- ja väriaineiden kanssa. Kloori ja verkoston huuhtelut voivat lisäksi irrottaa rautaa putkistosta veteen. Vesijohtoverkoston tehokloorauksen aikana vettä ei voi käyttää.

Hammaslääkärit

Vesijohtoverkoston kiinteästi liitetyjä laitteita ei voi käyttää.